

سید حسن موسوی خراسانی

۷	قبل از شروع.....
۹	درس اول: دین چیست ؟.....
۱۰	لزوم دین :.....
۱۱	لزوم تحقیق درباره دین.....
۱۵	امتیازات مرکز وحی.....
۱۵	۱- آگاهی.....
۱۶	۲- بی نقصی.....
۱۶	۳- دلسوزانه بودن.....
۱۷	درس دوم : دین در قرآن.....
۱۷	فتنه‌ها بروند دین بماند.....
۱۸	پذیرش دین همراه با تحقیق است:.....
۲۰	دینی حنیف :.....
۲۱	دینی قیم.....
۲۲	دینی خالص.....
۲۲	دینی واصب.....
۲۲	دینی آسان:.....
۲۳	پس از تحقیق، تسلیم.....
۲۵	دین با ولایت تکمیل می‌شود:.....
۲۸	درس سوم: دین در حدیث.....
۲۸	۱- علم ادیان:.....
۲۹	۲- دین اسلام گسترده می‌شود:.....
۲۹	۳- فارس تا ثریا به دنبال علم خواهند رفت:.....
۲۹	۴- تفتیش عقیده دینی ممنوع:.....
۳۰	۵- پرخاشگری در دین ممنوع:.....
۳۰	۶- امر دینت را محکم کن.....
۳۱	۷- دین توأم با ولایت:.....
۳۱	۸- دین همراه یقین :.....
۳۱	۹- دین آسان :.....
۳۲	۱۰- حفظ دین با هجرت:.....
۳۳	۱۱- آفات دین سه چیزند:.....
۳۳	۱۲- دین فروشی به دنیای غیر:.....
۳۳	۱۳- خروج از دین:.....
۳۴	۱۴- نان دین خوران:.....
۳۴	۱۵- نگران دینت باش:.....
۳۵	۱۶- مصیبت دینی:.....
۳۵	۱۷- دین را به وسیله دنیا حفظ کن نه بعکس:.....

- ۱۸- هر عزتی در غير دين، ذلت است: ۳۵
- ۱۹- دين دار، امانت دار است: ۳۶
- ۲۰- ارزش اندکی از دين، از ثروت زياد بهتر است: ۳۶
- ۲۱- ديندار اهل مروت و جوانمردی است: ۳۶
- ۲۲- آگاهی دينی مهم است: ۳۷
- ۲۳- دين و حب و بغض: ۳۷
- ۲۴- دين و معالجه دردها: ۳۸
- ۲۵- دين و عزت تاريخی: ۳۸
- ۲۷- دين و آرامش روحی: ۳۸
- درس چهارم: نشانه های بهترين دين ۳۹
- ۱- عقلی و مستدل باشد: ۳۹
- ۲- همراه با فطرت باشد: ۴۶
- ۳- اميد آفرين باشد: ۵۱
- ۴- جامع باشد: ۵۴
- ۵- سهل و آسان باشد: ۵۶
- درس پنجم: سخن دانشمندان درباره دين ۵۸
- درس ششم: علل گريز از دين ۶۱
- ۱- اضافه شدن خرافات در دين ۶۱
- ۲- تفسير غلط از دين ۶۱
- ۳- عمل ناقص برخی از متدينين ۶۱
- ۴- گريز از مسئوليت و اشباع غرائز ۶۲
- ۵- تأثير پذيری از محيط ۶۲
- ۶- عناد و تکبر ۶۲
- ۷- تحفظ منافع ۶۲
- ۸- رسوم غلط و دست و پا گير ۶۳
- ۹- عدم بيان دين (جهل) ۶۳
- ۱۰- فاصله بين اسلام شناسان و نسل نو ۶۳
- درس هفتم: مشترکات ادیان ۶۴
- مشترکات ادیان آسمانی: ۶۴
- توحيد: ۶۴
- نبوت: ۶۴
- معاد: ۶۴
- نماز: ۶۵
- روزه: ۶۵
- جهاد: ۶۵
- حج: ۶۵
- زکوة: ۶۵

۶۵	 امر به معروف:
۶۶	 درس هشتم : وظیفه ی ما نسبت به دین
۶۶	 ۱- شناخت عمیق
۶۶	 ۲- پاسداری از آن
۶۷	 ۳- اجتناب از سستی
۶۸	 ۴- پرهیز از غلو
۶۹	 درس نهم : غلو در دین
۶۹	 غلو در دین ممنوع
۷۱	 حدیث غلو و تملق
۷۴	 ۱- غلو علامت تعصب بیجا است
۷۴	 ۲- غلو اهانت به خداست
۷۶	 درس دهم : علامات دینداران
۷۷	 ۱- صدق الحدیث - راستگویی
۷۸	 ۲- امانت داری «أداء الأمانة»
۸۱	 درس یازدهم : برداشت های غلط از دین
۸۱	 ۱ - می گویند ریشه ی دین ترس است
۸۲	 ۲ - می گویند عامل به وجود آمدن دین اقتصاد است
۸۳	 ۳ - می گویند ریشه دین جهل است
۸۴	 چرا انسان نمی تواند سازنده دین باشد؟
۸۸	 درس سیزدهم : مباحث دیگر دین
۸۸	 ۱- دین، انسان را به انسان معرفی می کند
۸۹	 ۲- دین انسان را به بینهایت متصل می کند
۸۹	 ۳- دین آینده ای روشن را به انسان نشان می دهد
۹۰	 ۴- دین دستور احترام ارزش ها را می دهد
۹۱	 ۵- دین به انسان دید وسیع و آینده نگری می دهد
۹۱	 ۶- دین دستور همزیستی مسالمت آمیز می دهد
۹۲	 ۷- دین دستور بهداشت و سلامت دارد
۹۴	 نقش دین در پیشگیری از آسیب های اجتماعی
۱۰۳	 درس چهاردهم : از دین برگشتگان (مرتدین)
۱۰۳	 ارتداد چیست و مرتد کیست؟
۱۰۴	 ۱- تعریف ارتداد
۱۰۴	 ۲- مرتد چه کسی است
۱۰۴	 شرایط ثبوت ارتداد :
۱۰۶	 اقسام ارتداد:
۱۰۶	 ۱- مرتد ملی
۱۰۶	 ۲- مرتد فطری
۱۰۷	 اسباب ارتداد

- ۱۰۷.....اسباب انکار
 ۱۰۷.....احکام ارتداد
 ۱۰۸.....فرقه‌های محکوم به نجاست
 ۱۰۹.....علل ارتداد (مرتد شدن)
 ۱۰۹.....۱- همنشینی با کفار و منافقین
 ۱۰۹.....۲- عدم شناخت واقعی دین و خدا
 ۱۱۰.....۳- ترس از سرزنش دشمن
 ۱۱۱.....برنامه‌های قرآنی دین
 ۱۱۲.....دین اجباری نیست
 ۱۱۳.....مذهب ما نیازی به تحمیل ندارد
 ۱۱۴.....نیازی به اکراه در دین نیست
 ۱۱۴.....۱- راه حق از باطل جداست
 ۱۱۵.....۲- حجت بر مردم تمام است
 ۱۱۵.....۳- ترلزلی در آن نیست
 ۱۱۶.....۴- آنجا که منطقی هست نیازی به اجبار نیست
 ۱۱۶.....۵- متولی دین، خداوند است و سر و کار دینداران با او
 ۱۱۷.....درس پانزدهم: رابطه دین و حکومت از دیدگاه قرآن
 ۱۲۴.....درس شانزدهم: نکته‌ها
 ۱۲۶.....نکته‌های دینی
 ۱۲۸.....یاد خدا عامل آرامش دائم
 ۱۳۶.....زندگانی دینی
 ۱۳۷.....عوامل زندگی آرام موقت
 ۱۳۷.....۱. همسر
 ۱۴۴.....ازدواج
 ۱۴۷.....عوامل یک زندگی شیرین:
 ۱۵۴.....اعتراف صریح پاپ به انحطاط اخلاقی در خانواده‌های غربی!
 ۱۵۵.....یک سوم ازدواج‌ها در آتریش به طلاق منجر می‌شود
 ۱۵۶.....کاهش میزان ازدواج در انگلستان!
 ۱۵۷.....کانون خانواده در انگلیس در معرض خطر قرار دارد
 ۱۵۹.....مسئولیت خانواده در اسلام
 ۱۷۱.....چگونه آرامش را به زندگی خود بیاوریم؟
 ۱۷۲.....اما علل و ریشه‌های اضطراب
 ۱۷۳.....چند توصیه مهم:
 ۱۷۶.....۲- مسکن
 ۱۷۹.....۳- شب
 ۱۸۱.....همگامی دین با زمان
 ۱۸۵.....نکته دیگر:

قبل از شروع

(أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ)^۱

دین در لغت به معنی روش و در اصطلاح به معنی پیروی از روش پیشوایان آسمانی است.

عمر دین به اندازه عمر بشر است و می توان این دو مولود را همزاد نام گذاشت، یعنی زمانی نبوده است که انسانی باشد و دین نداشته باشد، چرا که دین میوه درخت فطرت است و فطرت، جزء لاینفک وجود انسان. دین درخت تناوری است که سال های سال بادهای خزان و طوفان های سهمگین بنای کندن آن را داشته، ولی به رغم همه این حوادث همچنان برپا و استوار مانده است.

دین را با آفت هایی از قبیل بدعت، خرافات، دسیسه استعمارگران و صدها بلای دیگر قصد انهدام داشته اند، ولی به حول الهی این امر تحقق نیافته است و همچنان سرو قامت و پابرجاست.

در طول تاریخ غیر از این یکی دو قرن اخیر، مکتبی که دم از بی دینی بزند وجود نداشته و اگر افراد معدودی حرفی از بی دینی زده اند، انسان های معلوم الحالی بوده اند که بر خلاف مسیر درونی خود یعنی فطرت و بر خلاف حرکت بیرونی خویش یعنی جامعه حرکت کرده اند. به دو سخن از دو دانشمند جامعه شناس و فیلسوف توجه نمایید:

مکس مولر می گوید: «سلاف ما از آن موقع به درگاه خدا سر فرود آورده بودند که حتی برای خدا نامی نمی توانستند بگذارند».^۲

یک فیلسوف غربی می گوید: «ممکن است روزی بیاید که نعمت‌های کنونی زندگی از کف ما برود و حتی عقل و علم و صنعت و... حکومت خود را از دست دهد، اما محال است دین از بشر سلب شود، زیرا ریشه دین در فطرت اوست و تا هست، به پروردگار خود متوجه خواهد بود»^۱.

اگر در این بین یعنی از صدر تاریخ تا امروز کسانی از دین که خواست فطرت بشر است فاصله گرفته‌اند، به دلیل وجود خرافات و حرف‌های بی‌مورد استعمارگرانی بوده که حکومت خود را به جای حاکمیت خدا می‌خواستند و یا آزادی از قید و بند دین را برای آزادی در شهوات آرزو داشته‌اند و حتی در این مسیر ناجوانمردانه به کتب دینی آسمانی دستبرد زده و آنها را به سلیقه خود معنا و در حقیقت تحریف کرده‌اند و به جای دین واقعی، دین کلیسایی و کیسه‌ای به مردم تحمیل نموده و حتی می‌توان گفت دین سلیقه‌ای به خورد مردم داده‌اند.

پس دین جایگاهی قدیمی و همیشگی دارد و به عنوان چراغی پرنور فراراه همه بشر در همه اعصار تاریخ وجود داشته و چون فطری است، همواره خواهد بود.

مکتوبی که پیش روی شماست مجموعه‌ای درباره دین است که به بحث‌هایی از قبیل: لزوم دین، لزوم تحقیق درباره دین، دین در قرآن و حدیث، حفظ دین، نشانه‌های بهترین دین، غلو در دین، مشترکات ادیان، ارتداد و... پرداخته است. امید است مورد استفاده قرار گیرد و صاحب‌نظران برای ادامه بحث نظرات مفید خود را ارائه نمایند.

شعبان‌المعظم ۱۴۲۹

سید حسن موسوی خراسانی